

नरकेषु च सर्वेषु विचित्रा देहयातनाः । भवन्ति
 वज्रयः कटाः पाणिपादसङ्घाताः । शिवायतनपर्यन्ते
 शिवारामेषु कुलचित् । समस्तजनि ये पापाः
 पुरीषं मूलमेव वा । तेषां शिखरं सदृशं चूर्ण्यते
 लोहसङ्घरेः । सूचीभिरग्निवर्णाभिस्ततः पूर्यते पुनः ।
 लोहदण्डश्च समहान्ग्निवर्णः सकण्टकः । आपोघृते
 गुदे तेषां यावन्मूर्ध्नि विनिर्मितः । ततः क्षारेण महता
 ताम्बूलेन पुनः । इतिना पूर्यते गाढं गुदं शिखरं
 देहिनाम् । मनः सर्वेन्द्रियाणाञ्च यथादुक्तं प्रव-
 र्त्तकम् । तस्मादिन्द्रियदुःखेन जायते तत् सुदुःखितम् ।
 धने सत्यपि योदानं न प्रयच्छन्ति तृणया । अतिथिञ्चाव-
 मन्यन्ते कालप्राप्तं गृहान्धमे । तेनैते वीरणैरञ्जा-
 हस्तयोश्चापि ताडिताः । प्रसारिताङ्गाः शुष्यन्ति स्तिष्ठन्त्यद्-
 यतं नराः । हस्तपादललाटेषु कीलिता लोहशङ्खभिः ।
 नित्यञ्च विवृतं वक्त्रं कीलकतयातडितम् । कर्मभिः
 प्राणिभिश्चोपलौहदण्डैश्च वायसैः । उपद्रवैर्दुर्विधैश्च ख-
 मन्तः प्रपोद्यते । जिह्वावेधनिबद्धाश्च संपीड्यन्ते भृशं
 पुनः । तिष्ठन्ति लम्बमानाश्च लोहभाराः सुवर्त्तुणाः ।
 शिखरे सदृशे तद्वत् लोहभारद्वयं पुनः । तिष्ठते लम्बमानश्च
 बाहुभ्याञ्च चतुर्गुणम् । ततः स्वमांससत्त्वकृत्य तिलमात्र-
 प्रमाणतः । खादितुं दीयते तेषां सूक्ष्मेषु तृणशोणितम् ।
 यदा निर्मासतां प्राप्ताः कालेन वज्रला नराः । ततः
 क्षारेण दीप्तेन तच्छरीरं विलिप्यते । क्लिप्तान्ते वर्षधाराभिः
 क्लिश्यन्ते वै पुनः पुनः । शुष्काः सिध्यन्ति तैलेन सुतप्तेन
 समन्ततः । पच्यन्ति भूयो भूयोऽपि दूरस्थेन शनैः शनैः ।
 निःशेषयातनाभिश्च पीड्यन्ते क्रमशः पुनः । भृशं शुभु-
 क्षया पीड्य कटा चातिपिपासया । अत्युष्णोनातिशीतेन
 पापानां स्मरणेन च । एवमाद्या महाघोरा यातनाः
 पापकर्षिणाम् । एकैकनरके ज्ञेयाः यतथोऽथ सङ्क्षयः ।
 प्रत्येकं यातनाचित्राः सर्वेषु नरकेषु च । कटा वर्षयते-
 नापि सर्वा वक्तुं न शक्यते । इति तैर्विविधैर्घोरैः प्राञ्च-
 मानाः सकर्मभिः । जियन्ते नैव प्रापिषा यावत् पापस्य
 न क्षयः । तत्रान्या यातनाः कटा विविधाः पापकारि-
 णाम् । महाघोरातिघोराश्च कल्याणिसदृशोपमाः ।
 शूलैश्च यातनास्तूष्णीं म्रियन्ते मृदुचेतसः । ततस्ते-
 नात्र कथिताः पापा इत्यन्ति याः स्वयम् । पुनर्मिल-
 कलत्वायं यदपुण्यं त्वया कृतम् । एकाकी दृष्टसे तेन
 नात्र पश्यसि बन्धवान् । आत्मनैव कृतं पापं भोक्तव्यं

ध्रुवमात्मना । तत् किमात्मोपघातार्थं मूढ ! पापं कृतं
 त्वया । एवं दूतैरुपालब्धान् पृच्छन्ति ततः पुनः ।
 कियन्तं केन पापेन कालमत्वासते नराः । देवद्वय-
 विनाशेन गुरुदोहादिकर्मभिः । क्रमात् सर्वेषु पच्यन्ते
 नरकेषु महीक्षयात् । महापातकिनश्चापि सर्वेषु नरके-
 ष्विह । आचन्द्रतारकं यावत् पीड्यन्ते विविधैर्बधैः ।
 महापातकिनः सर्वे निरयार्णवकोटिषु । चतुर्दशमन्वन्तर-
 कल्याणं विविधैर्बधैः । उपपातकिनश्चापि तदङ्गं यान्ति
 मानवाः । पापशेषैस्तदङ्गैश्च कालञ्चापि तत्राविधम् ।
 तस्मात् पापं न कुर्वीत चञ्चले जीविते सति । पापेन
 हि ध्रुवं यान्ति नरकेषु नराः स्वयम् । यः करोति
 नरः पापं तस्यात्मा ध्रुवमप्रियः । पापस्य हि फलं दुःखं
 तद्भोक्तव्यमिहात्मना । कथं ते पापनिरता नरा रात्रिषु
 शेरते । मन्वन्तरान् तेषां च नरके तीव्रयातनाः । एवं
 क्लिष्टाः विगृह्याश्च सावशेषेण कर्मणा । ततः क्षितिं
 समासाद्य पुनर्जायन्ति देहिनाः । स्थावरा विविधाकारा-
 स्तृणुलमादिभेदतः । तत्राहभूय दुःखानि जायन्ते कीट-
 योनिषु । निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यस्ततो जायन्ति
 पक्षिणः । संक्षिप्ताः पक्षिभावेन भवन्ति तृणजातिषु ।
 मार्गदुःखमतिक्रम्य जायन्ते पशुयोनिषु । क्रमाद्भोयोनि-
 मासाद्य पुनर्जायन्ति मातृषाः । एवं योनिषु सर्वास्तु
 प्ररिभ्रस्य क्रमेण तु । कालान्तरवशाद् यान्ति मातृष्यमति
 दुर्लभम् । व्युत्क्रमेणापि मातृष्यं प्राप्यते पुण्यगौर-
 वात् । विचित्रा गतयः प्रोक्ताः कर्मणां गुरुलाघवात् ।
 मातृष्यं यः समासाद्य स्वर्गमोक्षप्रसाधकम् । हयोर्न साधये-
 देकं स मृतस्तप्यते चिरम् । देशसुराणां सर्वेषां मातृष्य-
 मतिदुर्लभम् । तत् संप्राप्य तथा कुर्यान्न गच्छेन्नरकं यथा ।
 स्वर्गोपवर्गलाभाय यदि नास्ति सद्यः । सर्वस्य मूलं
 मातृष्यं तदुपलब्धत्वाद्युपायः । धर्ममूलेन मातृष्यं लब्ध्वा
 सर्वार्थसाधकम् । यदि लाभे न यत्नस्ते मूलं रत्नञ्च
 यत्नतः । मातृष्ये च विप्रत्य यदि प्राप्नोति दुर्लभम् ।
 न करोत्यात्मनः श्रेयः कोऽप्योऽस्मादस्त्यचेतनः । सर्वेषा-
 मेव देशानामयं देशः परः स्मृतः । इतः स्वर्गश्च
 मोक्षश्च ततः संप्राप्यते नरैः । देशेऽस्मिन् भारते पुण्यं
 प्राप्य मातृष्यसम्भवम् । यः कुर्यात्मात्मनः श्रेयस्तेनात्मा
 वञ्चितश्चिरम् । भोगभूमिः स्मृतः स्वर्गः कर्मभूमिरयम्
 मता । इह यत् क्रियते कर्म स्वर्गे तदुपभुङ्क्षते । यावत्
 सुखशरीरस्य तावद्धर्मं समाचर । अक्षस्त्रीनोदितोऽ-